

Kilpailukyky näkymät vakaat

VILLE KAITILA

Etlan tutkija ja ennusteryhmän jäsen

Uusimpien ennusteiden mukaan Suomen kustannuskilpailukyky on vakaata tänä ja ensi vuonna. Työvoimakustannusten kehitys parantaa kilpailukykyä tänä vuonna, mutta valuuttakurssit heikentävät sitä. Kilpailukyky on pidettävä huolta, jotta Suomen vienti pääsee kasvu-uralle vientimarkkinoita tällä hetkellä vaivaavan heikkouden mennessä ohitse. Suomen ulkomaankaupan vaihtosuhteet paranevat kilpailijamaihin verrattuna tänä vuonna, mutta heikkenevät vastaavasti ensi vuonna.

Avainsanat: Kansainvälinen kilpailukyky, Vaihtotase, Työvoimakustannukset, Tuottavuus

Kustannuskilpailukyky on vakaa ennustevuosina

Suomen tuotannon kustannuskilpailukyky heikkenee 0,2 prosenttia tänä vuonna ja on muuttumaton ensi vuonna suhteessa laskemaamme laajaan kilpailijamaaryhmään. Suhteessa euroalueeseen kilpailukyky vahvistuu tänä vuonna 0,3 prosenttia ja heikkenee vastaavasti ensi vuonna.

Laskelma perustuu Suomen osalta Etlan maaliskuun ja muiden maiden osalta Euroopan komission tuoreisiin toukokuun ennusteisiin.

Kehitys nähdään alla olevasta kuviosta. Seuraavalla sivulla on lisäksi tarkasteltu erikseen kilpailukykykehitystä suhteessa euroalueeseen, Saksaan, Ruotsiin ja Yhdysvaltoihin.

Työvoimakustannusten kehitys parantaa kilpailukykyä

Koska kustannuskilpailukyky on suhteellinen käsite, siihen vaikuttaa kotimaan lisäksi kehitys muissa maissa. Kustannuskilpailukyky on hajotettu kuviossa kolmeen osatekijään: tuottavuuteen, työvoimakustannuksiin ja valuuttakurssiin.

Ennusteiden mukaan työvoimakustannusten kehitys työtuntia kohti parantaa Suomen kustannuskilpailukykyä

kyä tänä vuonna ja on muuttumaton ensi vuonna. Lisäksi tuottavuuskehitys on suhteellisen neutraali tekijä, mutta valuuttakurssit heikentävät kilpailukykyä tänä vuonna.

Suhteellinen vaihtosuhte paranee tänä vuonna

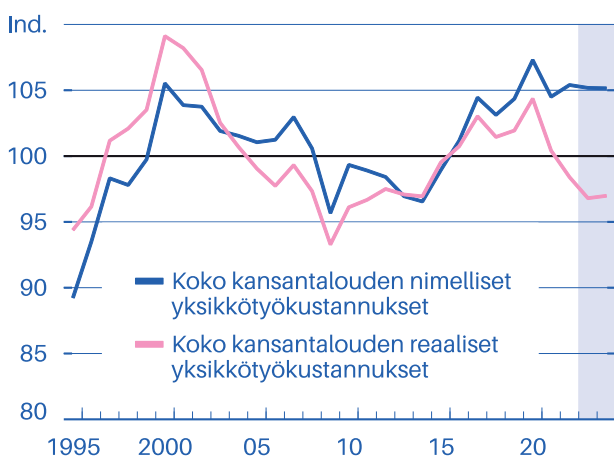
Viimeisessä kuviossa on lisäksi otettu huomioon vaihtosuhteen eli vienti- ja tuontihintojen suhteen kehitys. Tämä vaihtosuhtekorjattu kustannuskilpailukyky selittää pienellä viipeellä hyvin vaihtotaseen kehitystä, kuten kuviosta nähdään. Vaihtosuhteen paraneminen, eli vientihintojen nousu suhteessa tuontihintoihin, on hyvinvoinnin tasoa nostava tekijä.

Suhteellisen vaihtosuhteen nousu parantaa Suomen vaihtosuhtekorjattua kustannuskehitystä kaksi prosenttia tänä vuonna, mutta kehitys kääntyy ja se heikkenee 1,6 prosenttia ensi vuonna.

Kustannuskilpailukyky tukee vientiä

Kustannuskilpailukykyyn seuraaminen on tärkeää, koska kilpailukyky tukee viennin kehitystä ja siten talouskasvua ja työllisyyttä. Kaitilan (2021) mukaan kustannuskilpailukykyyn paraneminen yhdellä prosentilla vuosina 1995–2019

Kilpailijamaiden yksikkötyökustannukset suhteessa Suomeen (kun käyrä nousee, Suomen tuotannon kilpailukyky paranee)

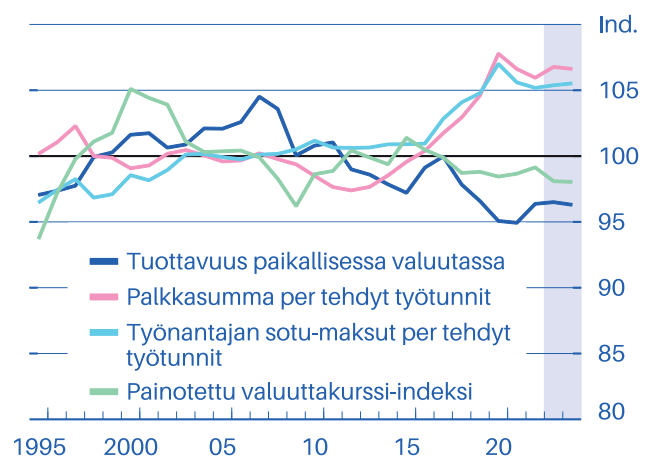

Koko kansantalouden nimelliset ja reaaliset yksikkötyökustannukset samassa valuutassa, 1995-2019 = 100. Kilpailijamaille on käytetty BIS:n laskemia kaksoisvientipainoja, jotka vaihtuvat kolmen vuoden välein. Laskelmassa on 33 maata. Nimellisten yksikkötyökustannusten hajotelmassa on 24 maata (EU, UK, USA).

Nimelliset yksikkötyökustannukset saadaan jakamalla käypähintaiset työvoimakustannukset kiinteähintaisella bruttokansantuotteella. Reaalisissa yksikkötyökustannuksissa, joka on enemmän suhteellisen kannattavuuden mittari, molemmat ovat käyvin hinnoin.

Lähteet: AMECO, BIS, Etlä (ennusteet Suomelle).

Nimellisten yksikkötyökustannusten hajotelma

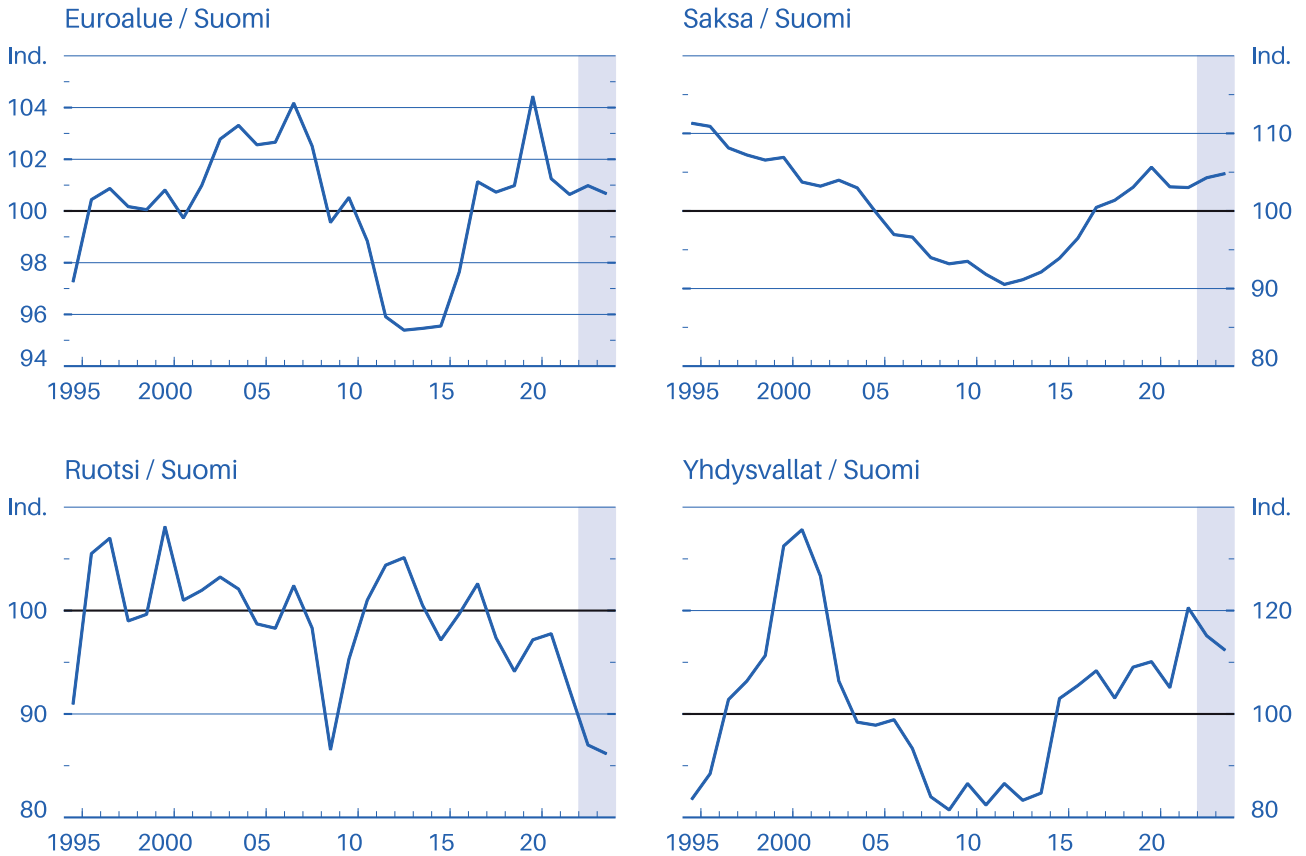

ETLA S23.1/p03

nosti tavaraviennin määrää keskimäärin 0,95 prosenttia. Vientimarkkinoiden yhden prosentin kasvu puolestaan nosti vientiä 1,02 prosenttia. Tarkemmin kustannuskilpailukyvyn käsitteistä ja mittaamisesta ks. esim. Maliranta (2014).

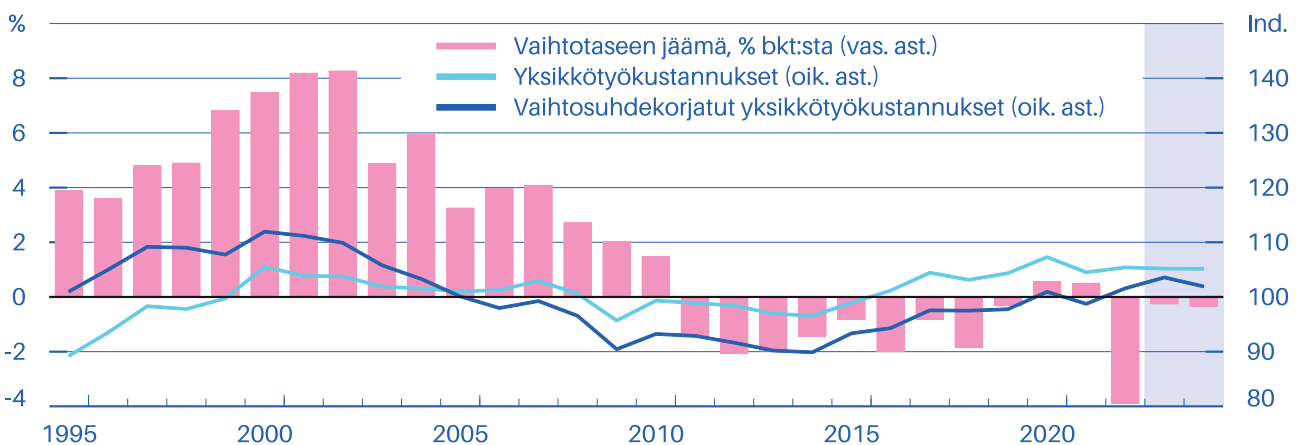
Päinvastoin kuin vientimarkkinoiden koko, yksikkötyökustannusten perusteella laskettu kustannuskilpailukyky ei kuitenkaan voi ikuisesti parantua, koska työmarkkinat tasapainottuvat työllisyyden määrän ja työn hinnan kautta.

Koko kansantalouden nimelliset yksikkötyökustannukset

Ks. edellisen kuvion alaviite.

Kilpailijamaiden yksikkötyökustannukset suhteessa Suomeen (kun käyrä nousee, Suomen tuotannon kilpailukyky paranee)

Lähteet: AMECO, BIS, ETLA.

ETLA S23.1/p06

Käytetyt maapainot ja tilastot

Laskentamenetelmä on selitetty tarkemmin julkaisussa Kaitila (2021). Kilpailijamaaryhmässä maapainoina käytetään Kansainvälisen järjestelypankin BIS:n kolmen vuoden välein laskemia Suomen kaksoisvientipainoja, joihin on nyt tähän julkaisuun saatu päivitetty luvut.

Euroaluetta koskevassa laskelmassa maita ei ole painotettu Suomen vientiosuuksilla. Vertailu euroalueeseen liittyikin enemmän EKP:n rahapolitiikan ja sitä kautta euron vaihtokurssin sopivuuteen Suomelle suhteessa koko euroalueeseen.

Käytetyt valuuttakurssit ovat komission tuoreita ennusteita. Valuuttakurssien merkitys on nykyisin pienempi kuin aikaisemmin, koska tuotannossa käytetään enemmän tuontipanoksia.

Tavaraviennin kilpailukyvyn kannalta myös kotimaisen palvelualueen kustannuskehitys on tärkeää, koska vientitavaroihin on sitoutunut paljon palvelualueilta ostettua tuotosta. Kaiken kaikkiaan kustannuskilpailukyvyn analysointiin vaikuttaa se, mitä mittaria, kilpailijamaaryhmää ja ajankohtaa tarkastellaan.

Kirjallisuus

Kaitila, V. (2021). Kustannuskilpailukyky ja viennin kehitys, Etna Muistio No. 95. <https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-95.pdf>.

Maliranta, M. (2014). Kustannuskilpailukyky kasvumenes-tyksen ehtona: Mittausta, osatekijöitä ja tulkintaa, Etna B264.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
